

24.02.2025

Medycyna, która działa przez komunikację. Rozmowa z prof. Hanną Serkowską (część 1)

Profesor Hanna Serkowska, literaturoznawczyni i italianistka, od około dekady zajmuje się medycyną narracyjną, związkami medycyny, zdrowia i choroby oraz literatury i sztuki. Co spowodowało, że zainteresowała się tą tematyką? Jakie doświadczenia życiowe i lekturowe miały na to wpływ? Dlaczego jej zdaniem powinno się mówić raczej o medycynie komunikacyjnej, a nie o narracyjnej? I jak postrzega rozwój medycyny narracyjnej (czy też komunikacyjnej) w innych krajach (m.in. we Włoszech i Holandii) oraz szanse na jej dalszy rozwój? O osobistych doświadczeniach, spostrzeżeniach i refleksjach z profesorem Hanną Serkowską rozmawia Marta Chojnacka-Kuraś.

Hanna Serkowska – profesor, literaturoznawczyni, pracuje w Katedrze Italianistyki UW; obszar jej zainteresowań, początkowo związany ściśle z kulturą, językiem i literaturą Włoch, stopniowo poszerzał się o zagadnienia komparatystyki, teorii i krytyki literackiej, problemy historii i historiografii, a także *ageing studies* (studia nad starzeniem się) i humanistyki medycznej. Jest autorką m.in. książki *Co z tą starością? O starości i chorobie w europejskiej literaturze i filmie* (2018) oraz współredaktorką numeru „Tekstów Drugich” (1/2021) poświęconego medycynie narracyjnej. Jej najnowszy dorobek to projekty i publikacje poświęcone **żałobie**, **eutanazji**, a także **depresji** i jej obrazom w kulturze współczesnej; depresji dotyczy m.in. artykuł *Nie daję łajbie żadnych szans. Depresja: choroba czy rozczarowanie?* w „Ruchu Literackim” (2023). Obecnie Hanna Serkowska pracuje nad książką *Godzina “D” – języki depresji*. Opracowuje też tom zbiorowy o narracjach lekarskich.

Publikacje wymienione w rozmowie:

- Rita Charon, *Narrative Medicine: Honoring the Stories of Illness*, Oxford, 2006.
- Elinor Cleghorn, *Wybrakowane. Jak leczono kobiety w świecie stworzonym przez mężczyzn*, przeł. Adrian Stachowski i Paulina Surniak, Poznań 2024.
- MK Czerwiec, Ian Williams, Susan Merrill Squier, Michael J. Green, Kimberly R. Myers, and Scott T. Smith, *Graphic Medicine Manifesto*, University Park, PA, 2015.

- Przemysław Czapliński, *Narracje i medycyna*, „Teksty Drugie” 2021, nr 1.
- Hanna Serkowska, *Co z tą starością? O starości i chorobie w europejskiej literaturze i filmie*, Toruń 2018.
- Hanna Serkowska, *Nie daję łajbie żadnych szans. Depresja: choroba czy rozczarowanie?*, „Ruch Literacki” 2023, nr 4 (379), s. 497-513.

Wspomniane zostały ponadto:

- „syndrom Yentl”, czyli błędne diagnozowanie kobiet w sytuacji, gdy występujące u nich objawy nie są charakterystyczne dla mężczyzn. Zjawisko to opisała w 1991 roku kardiolożka Bernadine Healy (*The Yentl Syndrome*, *New England Journal of Medicine*, 325, s. 274-276).
- Alzheimer Café Amsterdam West | Alzheimer Nederland
- Poesia Presente Lab - Poetry Therapy Italia. Rivista di poesia e cura di millegro
- Onvergetelijk Museum
- projekty prof. Stefano Calabrese
- studia w Modenie: Master in Medical Humanities :: Unimore Academics
- Master's Degrees Narrative Medicine | Columbia University School of Professional Studies
- Polecamy również: TAP-dementia - a large-scale collaboration to improve diagnosis of dementia as part of the Dutch National Dementia Strategy - hosts consortium meeting in Rotterdam | Alzheimer Europe

O medycynie narracyjnej rozmawiamy już po raz trzeci w naszym cyklu o „polonistyce zaangażowanej”. Zachęcamy do wysłuchania pozostałych dwóch odcinków na ten temat:

- *Między językiem a medycyną*. Marta Chojnacka-Kuraś o medycynie narracyjnej i humanistyce medycznej
- *Spotkanie jako przywilej*. Adrianna Beczek o medycynie narracyjnej w praktyce klinicznej

Zapraszamy również do wysłuchania dalszej części rozmowy z profesorem Hanną Serkowską – tym razem na temat dyskryminacji ze względu na wiek, starości i współwystępujących z nią często chorób, a także o roli metafory w mówieniu i myśleniu o chorobie:

Kiedy jutro nie jest projektem, tylko nadzieją (cz. 2 rozmowy z Prof. Hanną Serkowską).

Seria podcastu "Spotkania Biuletynu", zatytułowana "Polonistyka zaangażowana", realizowana jest w ramach projektu "Polonistyka wobec wyzwań współczesnego świata". Dofinansowano ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „Nauka dla Społeczeństwa II” (numer projektu: NdS-II/SP/0264/2024/01).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

NAUKA DLA
SPOŁECZEŃSTWA

Strona projektu: <https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/projects/polonistyka-wobec-wyzwan-wspolczesnego-swiata,1851/details>

* * *

Intro i outro

Muzyka Piotr Lakwaj, czyta: Aldona Brycka-Jaskierska

Producent: Torba reportera i podcastera

Identyfikacja wizualna i projekt okładki: Klaudia Węgrzyn

* * *

Zachęcamy do zadawania pytań i dzielenia się przemyśleniami na temat naszego podcastu: biuletyn.polonistyczny@ibl.waw.pl.

* * *

Media społecznościowe "Biuletynu Polonistycznego":

<https://www.facebook.com/BiuletynPolonistyczny/>

<https://www.youtube.com/@biuletynpolonistyczny8801/>

Linki:

- <https://www.spreaker.com/episode/medycyna-ktora-dziala-przez-komunikacje-cz-1-rozmowy-z-prof-hanna-serkowska--64513508>
- <https://open.spotify.com/episode/1gCpeNxWr6DihD49sOSVad>
- <https://youtu.be/6SdHj739b1A?si=FVdL5ElbQuMXTNDM>

Słowa kluczowe: medycyna, starość, medycyna komunikacyjna, humanistyka zaangażowana, Polonistyka zaangażowana, medycyna narracyjna, humanistyka medyczna, depresja, studia nad starzeniem się, podcast

Rozmówca: Marta Hanna Chojnacka-Kuraś

Rozmówca: Hanna Maria Serkowska